ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΕΜΒΑΘΥΝΣΗΣ/ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Β΄ ΚΑΙ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Το μάθημα, η διδακτική προσέγγιση
και η αξιολόγηση

ΚΕΙΜΕΝΑ
ΚΑΙ ΕΠΟΧΕΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

02.

Τι προσφέρει η Λογοτεχνία Εμβάθυνσης σε μία βαθύτερη ανάγνωση;

Πέρα από τη γνώση των κειμένων, καλλιεργεί τρόπους σκέψης και ανάγνωσης.

Η διδασκαλία της Λογοτεχνίας Εμβάθυνσης οδηγεί σε μια βαθύτερη, τεκμηριωμένη και πολυεπίπεδη κατανόηση του λογοτεχνικού κειμένου: **τι λέει, πώς το λέει και γιατί το λέει.**

1. Κριτική σκέψη

Να εντοπίζουμε, να ερμηνεύουμε και να τεκμηριώνουμε νοήματα, θέσεις και προθέσεις του κειμένου.

2. Ερμηνευτική ικανότητα

Να προσεγγίζουμε τη μορφή, το περιεχόμενο, το ύφος και τα εκφραστικά μέσα του κειμένου και να αναδεικνύουμε πολλαπλά επίπεδα νοήματος.

3. Διάλογος

Να θέτουμε ερωτήματα, να συγκρίνουμε απόψεις και να αναστοχαζόμαστε πάνω σε διαφορετικές ερμηνείες και αξίες που αναδεικνύει το κείμενο.

4. Πολιτισμική συνείδηση

Να συνδέουμε το κείμενο με την ιστορική, κοινωνική και πολιτισμική του εποχή και να κατανοούμε όσα «λέει» για τον άνθρωπο και τον σύγχρονο κόσμο.

5. Δημιουργικότητα

Να μετασχηματίζουμε τα ερεθίσματα του κειμένου σε προσωπική έκφραση και δημιουργικό λόγο (γραπτό, προφορικό και πολυτροπικό).

Στόχος δεν είναι μόνο να γνωρίζουμε τι «λέει» ένα κείμενο, **αλλά να κατανοούμε πώς και γιατί το λέει.**

03.

Από την ανάγνωση στην ερμηνεία

Η διδακτική πορεία ενός λογοτεχνικού κειμένου

Η διδασκαλία της Λογοτεχνίας Εμβάθυνσης οδηγεί τους/τις μαθητές/μαθήτριες από την πρώτη συνάντηση με το κείμενο σε μία βαθύτερη, τεκμηριωμένη και πολυεπίπεδη κατανόηση.

ΔΙΑΒΑΖΩ

Προσεκτική και ενεργητική ανάγνωση του κειμένου.

ΠΑΡΑΤΗΡΩ

Εντοπισμός θεματικών, μορφής, ύφους και εκφραστικών μέσων.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΝΩ

Στήριξη απόψεων με στοιχεία από το κείμενο και το πλαίσιο.

ΕΡΜΗΝΕΥΩ

Διερεύνηση νοημάτων, πολλαπλών αναγνώσεων και ερμηνευτικών προσεγγίσεων.

ΣΥΓΚΡΙΝΩ

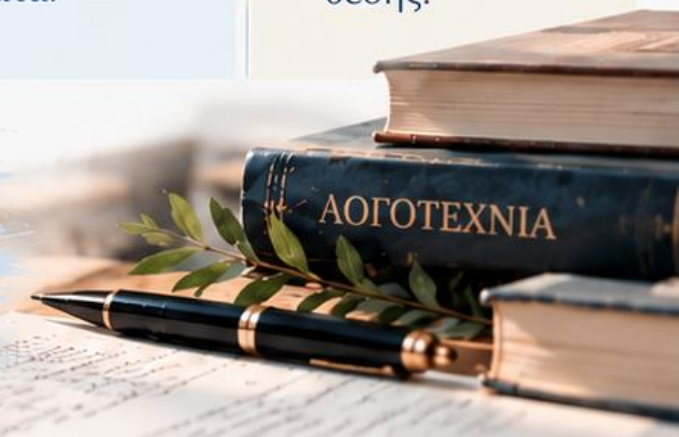
Σύνδεση με άλλα κείμενα, εποχές, ρεύματα, τέχνες και κοινωνικά ζητήματα.

ΣΥΝΘΕΤΩ

Διαμόρφωση προσωπικής, τεκμηριωμένης και κριτικής θέσης.

Η Λογοτεχνική ανάγνωση
είναι μια διαδικασία διαλόγου ανάμεσα
στον/στην αναγνώστη/αναγνώστρια, **το κείμενο και τον κόσμο.**

04.

Τι κάνουμε στην τάξη;

Διδακτικές πρακτικές στη Λογοτεχνία Εμβάθυνσης

Ένα μάθημα που στηρίζεται στον διάλογο, στην ερμηνεία
και στη δημιουργική εμπλοκή των μαθητών/μαθητριών με το κείμενο.

Ερμηνευτική προσέγγιση

Συνεξέταση μορφής, περιεχομένου, υφολογικών επιλογών και νοημάτων.

Συζήτηση και τεκμηρίωση

Διάλογος στην τάξη, πολλαπλές αναγνώσεις, στήριξη από το κείμενο.

Διακειμενικότητα

Σύνδεση κειμένων διαφορετικών εποχών, γενών και τεχνών.

Σύνδεση με άλλες τέχνες

Συνομιλία με τη ζωγραφική, τη μουσική, τον κινηματογράφο και το θέατρο.

Δημιουργική γραφή

Παραγωγή δικών τους κειμένων με αφορμή τα λογοτεχνικά έργα.

Συνεργατικές δραστηριότητες

Ομαδική διερεύνηση θεμάτων, παρουσίαση και ανταλλαγή απόψεων.

Στόχος είναι ένα μάθημα ζωντανό,
που καλλιεργεί την ερμηνεία, τον διάλογο και τη δημιουργικότητα
και **δίνει νόημα** στη λογοτεχνική ανάγνωση.

05.

Ο μαθητής/η μαθήτρια ως ενεργός αναγνώστης

Στόχος: η ενεργητική, κριτική και δημιουργική σχέση με το κείμενο

Η διδασκαλία της Λογοτεχνίας Εμβάθυνσης
ενθαρρύνει τους/τις μαθητές/μαθήτριες να προσεγγίζουν
τα κείμενα με προσωπική εμπλοκή, τεκμηρίωση και ανοιχτό πνεύμα.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Εντοπισμός νοημάτων, ερωτήματα, προσωπική ανταπόκριση.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Ανάλυση, σύγκριση, αξιολόγηση πολλαπλών αναγνώσεων.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Ακρόαση, αντιπαράθεση απόψεων, σεβασμός στη διαφορετικότητα.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΕΜΠΛΟΚΗ

Σύνδεση με προσωπικά βιώματα και σύγχρονα ζητήματα.

ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

Σύνδεση κειμένου με την εποχή του και τον σημερινό κόσμο.

Δεν επιδιώκουμε μία και μοναδική ανάγνωση,
αλλά **τεκμηριωμένες και γόνιμες αναγνώσεις**.

Η πολλαπλότητα των αναγνώσεων είναι πηγή μάθησης.

06.

Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού

Καθοδήγηση, έμπνευση και δημιουργία συνθηκών διαλόγου

01. **Δημιουργεί συνθήκες ενεργητικής ανάγνωσης**

Θέτει ερωτήματα, ενεργοποιεί το ενδιαφέρον και καλλιεργεί τη φιλαναγνωσία.

02. **Ενθαρρύνει τον διάλογο**

Δημιουργεί χώρο για συζήτηση, ακρόαση και ανταλλαγή ερμηνειών.

03. **Συνδέει το κείμενο με τον κόσμο**

Αναδεικνύει τη σχέση της λογοτεχνίας με την εποχή, την κοινωνία, τις άλλες τέχνες και τη σύγχρονη πραγματικότητα.

04. **Καθοδηγεί την ερμηνεία χωρίς να την επιβάλλει**

Ενθαρρύνει πολλαπλές και τεκμηριωμένες αναγνώσεις, σέβεται τη διαφορετικότητα των απόψεων.

05. **Καλλιεργεί την τεκμηρίωση της σκέψης**

Βοηθά τους/τις μαθητές/μαθήτριες να στηρίξουν τις απόψεις τους με στοιχεία από το κείμενο και το πλαίσιο.

06. **Δίνει χώρο στην προσωπική ανταπόκριση**

Ενθαρρύνει τη δημιουργική έκφραση και τη σύνδεση του κειμένου με τις εμπειρίες, τις ανησυχίες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών/μαθητριών.

Ο/Η εκπαιδευτικός δεν μεταφέρει απλώς γνώσεις, αλλά **ανοίγει δρόμους σκέψης**, ερμηνείας και προσωπικής ανακάλυψης.

07.

Η ύλη και η οργάνωση της διδασκαλίας

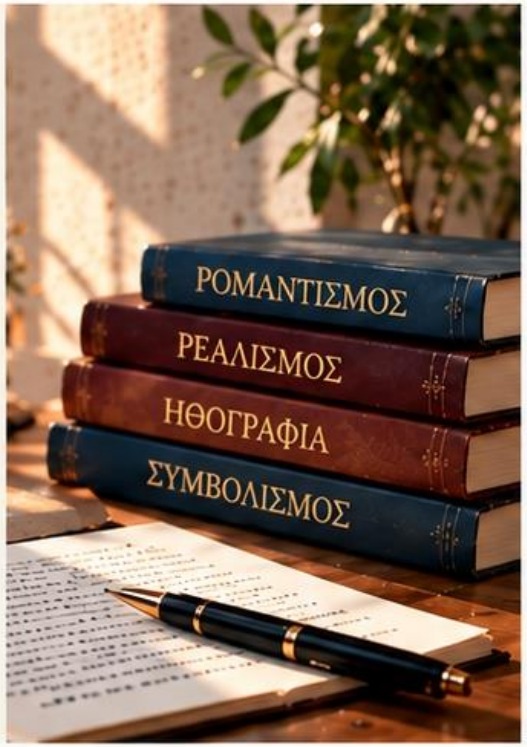
Δύο τάξεις • ένας κοινός στόχος: ο επαρκής και κριτικός αναγνώστης.

Β΄ Λυκείου

19ος και μέρος του 20ού αιώνα

- Ρομαντισμός
- Ρεαλισμός
- Ηθογραφία
- Συμβολισμός
- «Παρακμιακό» στοιχείο στην ποίηση

Γ΄ Λυκείου

- Μοντερνισμός
- Μεταπολεμική λογοτεχνία

Ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο

- Κατοχή και Εμφύλιος στην Ελλάδα
- Απελευθερωτικός Αγώνας
- Ανεξαρτησία και Τουρκική Εισβολή στην Κύπρο
- Διεθνείς εξελίξεις και ο σύγχρονος κόσμος

Κοινός στόχος και των δύο προγραμμάτων

Καλλιέργεια **λογοτεχνικής γνώσης, δημιουργικής ανάγνωσης, ερμηνευτικής** και **κριτικής σκέψης,** διακειμενικών και **θεματικών συνδέσεων** και **προφορικής** και **γραπτής έκφρασης.**

4 διδακτικές περίοδοι την εβδομάδα.

08.

Αξιολόγηση: από τη διδασκαλία στην τεκμηριωμένη ερμηνεία

Η εξέταση αξιοποιεί διδαγμένα και αδίδακτα λογοτεχνικά κείμενα.

Συνολική διάρκεια

Ενενήντα (90) λεπτά.

Δομή εξέτασης

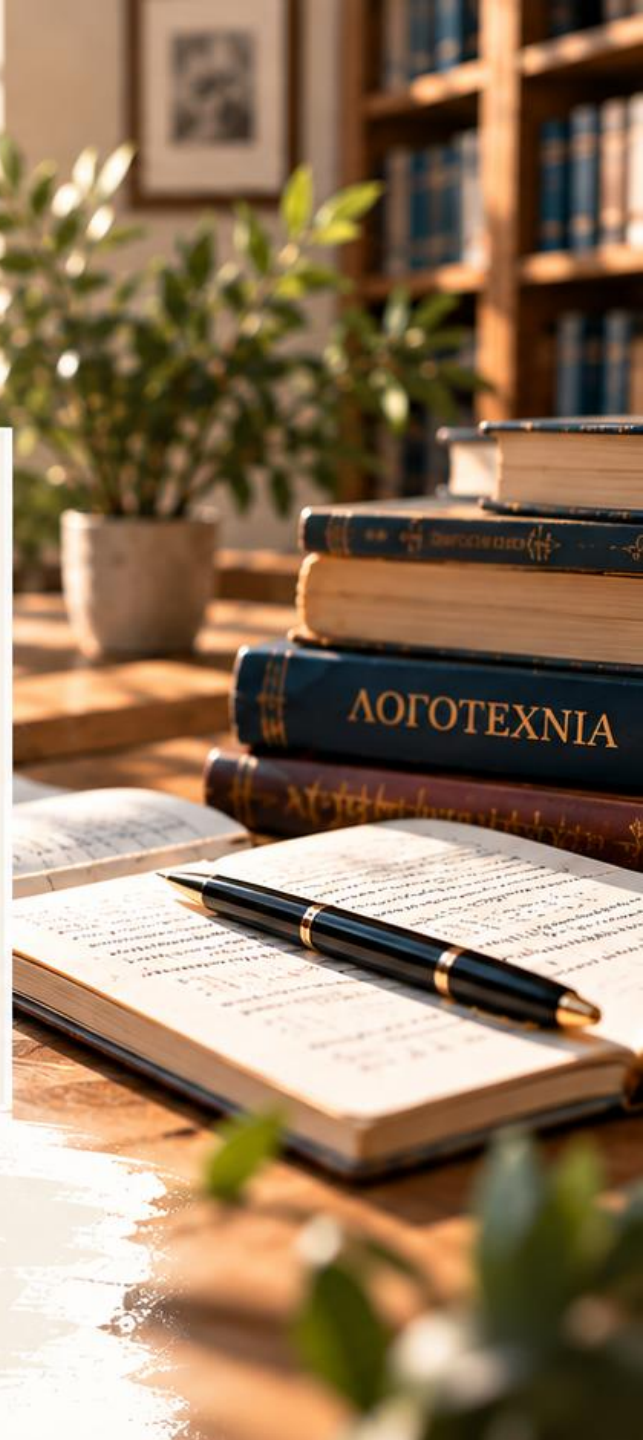
Τέσσερις (4) ερωτήσεις συνολικά.

Υλικό εξέτασης

Διδαγμένα και αδίδακτα λογοτεχνικά κείμενα, από την κυπριακή, την ελληνική και τη διεθνή λογοτεχνία.

Τύποι ερωτήσεων

Ερμηνεία, σχολιασμός, σύγκριση κειμένων, τεκμηρίωση και κριτική προσέγγιση.

Η αξιολόγηση δεν απομονώνει τη θεωρία,
αλλά εντάσσει στην ουσιαστική ανάγνωση
και ερμηνεία του λογοτεχνικού κειμένου.

09.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές/μαθήτριες, μέσα από τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας Εμβάθυνσης, αναμένεται:

01. Γνωστικές δεξιότητες

Αναγνωρίζουν, ερμηνεύουν και αξιολογούν λογοτεχνικά κείμενα διαφορετικών ειδών, εποχών και πολιτισμικών συμφραζόμενων.

02. Κριτική σκέψη

Διατυπώνουν τεκμηριωμένες απόψεις, εντοπίζουν πολλαπλές ερμηνευτικές προσεγγίσεις και αναστοχάζονται πάνω σε σύγχρονα ζητήματα μέσα από το λογοτεχνικό κείμενο.

03. Ερμηνευτική ικανότητα

Συνδέουν το λογοτεχνικό κείμενο με το ιστορικό, κοινωνικό, πολιτισμικό και ιδεολογικό του πλαίσιο.

04. Δημιουργική έκφραση

Παράγουν δικό τους λόγο (γραπτό και προφορικό), αξιοποιώντας δημιουργικά τα στοιχεία της λογοτεχνικής εμπειρίας.

05. Επικοινωνιακές δεξιότητες

Συμμετέχουν σε γόνιμο διάλογο, συνεργάζονται, σέβονται τη διαφορετικότητα των απόψεων και αναπτύσσουν επιχειρηματολογία.

06. Μεταγνωστική στάση

Αναπτύσσουν αυτονομία, αναστοχάζονται για τη μαθησιακή τους πορεία και αξιοποιούν τη λογοτεχνία ως μέσο προσωπικής και κοινωνικής κατανόησης.

Η διδασκαλία της Λογοτεχνίας Εμβάθυνσης συμβάλλει στη διαμόρφωση ολοκληρωμένων και ενεργών πολιτών με **κριτική σκέψη, αισθητική καλλιέργεια** και **ενσυναίσθηση**.

10.

Αξιολόγηση

Συνδυασμός διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης

Διαμορφωτική αξιολόγηση

40%

Συνεχής, ποιοτική και ανατροφοδοτική αξιολόγηση, που στηρίζει τη μαθησιακή πορεία και ενισχύει τη βελτίωση.

Ενδεικτικές μορφές

- Συμμετοχή στον διάλογο και στις δραστηριότητες.
- Σύντομες γραπτές εργασίες / κείμενα μικρής έκτασης.
- Παρουσιάσεις, δημιουργικές εργασίες.
- Ατομικά και ομαδικά σχέδια εργασίας.
- Αναστοχασμός και αυτοαξιολόγηση.

Τελική αξιολόγηση

60%

Γραπτή εξέταση στο τέλος του τετραμήνου, με ερωτήσεις που αξιολογούν την κατανόηση, την ερμηνεία και την κριτική προσέγγιση των κειμένων.

Δομή εξέτασης

Άσκηση 1 (20 μονάδες)	Ερμηνευτική προσέγγιση λογοτεχνικού κειμένου (δοθέν κείμενο)
Άσκηση 2 (20 μονάδες)	Σύγκριση δύο λογοτεχνικών κειμένων
Άσκηση 3 (20 μονάδες)	Δοκίμιο / ερμηνευτικό σχόλιο σε αδίδακτο κείμενο

Στόχος της αξιολόγησης

Η αξιολόγηση υπηρετεί τη βαθύτερη μαθησιακή διαδικασία, ενισχύει την **κριτική σκέψη**, την **ερμηνευτική ικανότητα** και τη **δημιουργική έκφραση** και συνδέεται με τους στόχους και τους δείκτες επιτυχίας του μαθήματος.

11.

Η Λογοτεχνία Εμβάθυνσης ως χώρος διακειμενικότητας και διαθεματικότητας

Συνδέσεις, οπτικές και νέοι διάλογοι

01. Λογοτεχνία και κοινωνία

Σύνδεση των κειμένων με ιστορικά, κοινωνικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα και με τον σύγχρονο κόσμο.

02. Διάλογος με άλλες τέχνες

Συνδέσεις με τον κινηματογράφο, τη μουσική, τη ζωγραφική, το θέατρο και τις εικαστικές τέχνες. Νέες οπτικές ανάγνωσης και δημιουργικής έκφρασης.

03. Διακειμενικές συνδέσεις

Συνομιλία λογοτεχνικών κειμένων με άλλα κείμενα, εποχές, είδη και φιλοσοφικά ή επιστημονικά ζητήματα.

04. Λογοτεχνία και επιστήμες/τεχνολογία

Διερεύνηση θεμάτων όπως: άνθρωπος και φύση, ταυτότητα, περιβάλλον, επιστήμη και τεχνητή νοημοσύνη, βιοηθική μέσα από λογοτεχνικά κείμενα.

05. Διαθεματικές προσεγγίσεις

Συνδυασμός λογοτεχνίας με φιλοσοφία, ψυχολογία, ηθική, πολιτική αγωγή, ιστορία, κοινωνιολογία και σύγχρονα ζητήματα.

Η Λογοτεχνία Εμβάθυνσης λειτουργεί ως **γέφυρα** ανάμεσα στα κείμενα, τους ανθρώπους, τις τέχνες, τις επιστήμες και τον σύγχρονο κόσμο.

12.

Τι προσφέρει η Λογοτεχνία Εμβάθυνσης;

Γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις για το παρόν και το μέλλον.

1. Κριτική και δημιουργική σκέψη

Προσέγγιση των κειμένων με ερωτήματα, αναστοχασμό και διαμόρφωση προσωπικής άποψης.

2. Επικοινωνία και διάλογος

Έκφραση με σαφήνεια και τεκμηρίωση, ακρόαση διαφορετικών απόψεων και συμμετοχή σε γόνιμο διάλογο.

3. Ευρύτερη πολιτισμική παιδεία

Κατανόηση της λογοτεχνίας ως μέρους του ιστορικού, κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου και σύνδεσή της με τον σύγχρονο κόσμο.

4. Δημιουργικότητα και προσωπική έκφραση

Αξιοποίηση της γλώσσας δημιουργικά, παραγωγή λόγου (γραπτού και προφορικού) και καλλιέργεια φαντασίας και αισθητικής ευαισθησίας.

5. Ενεργός και υπεύθυνος πολίτης

Αξιοποίηση των εφοδίων της λογοτεχνίας για κατανόηση του εαυτού και των άλλων, αντιμετώπιση σύγχρονων προκλήσεων και συμμετοχή στη δημοκρατική κοινωνία.

Η Λογοτεχνία Εμβάθυνσης είναι άσκηση στον τρόπο με τον οποίο **διαβάζουμε, σκεφτόμαστε** και **κατανοούμε τον κόσμο.**

13.

Τι χρειάζεται ο εκπαιδευτικός για τη διδασκαλία του μαθήματος;

Γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις για το παρόν και το μέλλον.

Αγάπη για τα κείμενα

- Διάθεση για ουσιαστική ανάγνωση.
- Ενδιαφέρον για ποικίλα λογοτεχνικά έργα, εποχές και είδη,
- Περιέργεια για νέα κείμενα και σύγχρονες φωνές.

Ερμηνευτική και κριτική ματιά

- Ικανότητα να θέτει ερωτήματα.
- Εντοπισμός θεματικών, νοημάτων και διαφορετικών οπτικών.
- Καλλιέργεια διαλόγου και τεκμηριωμένης άποψης.

Συνδέσεις και συνεργασία

- Αξιοποίηση της διακειμενικότητας και της διαθεματικότητας.
- Σύνδεση των κειμένων με την ιστορία, την τέχνη, την κοινωνία και τον σύγχρονο κόσμο.
- Συνεργασία με συναδέλφους και γόνιμος διάλογος στη σχολική κοινότητα.

Δημιουργικές πρακτικές

- Ενθάρρυνση της δημιουργικής γραφής και της προσωπικής έκφρασης.
- Αξιοποίηση πολυτροπικών και ψηφιακών μέσων.
- Λέσχη ανάγνωσης, παρουσιάσεις, συζητήσεις και άλλα εργαστήρια λογοτεχνίας.

Δεν απαιτείται ειδική προετοιμασία πέρα από τη γενική παιδαγωγική και επιστημονική επάρκεια που διαθέτει **ενάς/μία φιλόλογος. Το μάθημα δίνει χώρο στη δημιουργικότητα.**

14.

Τι θέλουμε να κρατήσει ο μαθητής/η μαθήτρια;

Ένας αναγνώστης πιο συνειδητός, κριτικός και ενεργός.

- Να **διαβάζει** πιο προσεκτικά.
- Να **παρατηρεί** τα στοιχεία του κειμένου.
- Να **ερμηνεύει** με τεκμήρια και επιχειρήματα.
- Να **ακούει** και να σέβεται διαφορετικές αναγνώσεις.
- Να **συνδέει** το κείμενο με τον κόσμο και τη δική του/της εμπειρία.
- Να **αποκωδικοποιεί** και να **αξιολογεί** τη λογοτεχνική γλώσσα.
- Να **διαμορφώνει** προσωπική, τεκμηριωμένη άποψη.

Η Λογοτεχνία Εμβάθυνσης δεν είναι μόνο γνώση λογοτεχνικών κειμένων. Είναι άσκηση στον τρόπο με τον οποίο **διαβάζουμε, σκεφτόμαστε** και **κατανοούμε τον κόσμο**.

Υ.Π.Α.Ν.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗΣ

Επικοινωνία – Ομάδα Αναλυτικού Προγράμματος Λογοτεχνίας

Δρ Ανδρέας Σοφόκλης

Επιθεωρητής Φιλολογικών Μαθημάτων
Υπεύθυνος Ομάδας Αναλυτικού Προγράμματος Λογοτεχνίας

Τηλ. +357 22800694

asofokli@schools.ac.cy

Δρ Αντρέας Αντζουλής

Επιθεωρητής Φιλολογικών Μαθημάτων
Συνυπεύθυνος Ομάδας Αναλυτικού Προγράμματος Λογοτεχνίας

Τηλ. +357 22800895

aantzoulis@schools.ac.cy

